ספר הקנה — סוד מצות גיטין

סוד מצות גיטין.

ואודיעך עניני הגט כאשר יתחברו איש ואשה שלא במשפט ימיתהו השם לתת האבידה לבעליו הוא הזוג שירד מן השמים זכר ונקבה וגרם חטאו ועונו והלכה באחר, וכאשר ישר מעשיו ימית את זה ויקחנה בן זוגה, ואין לשאול למה ימיתהו יבא סיבה ויגרשנה ויקחנה בעלה הראשון בעבור, שאינה מיתה בעוול שאם לא היה לו חטא משפט מות לא היתה מזדמנת אשת חבירו לידו אלא האריך אפו עד יישר בן זוגה את דרכו, ואם היא בת זוגו וגרמו עונותיהם ועושה ערוה ומגרש הנה נפרדו הנפשות הללו לגמרי אין להם קיבוץ וחיבור עולמי עולמים, ע"כ אמרה תורה לכתוב שמה ושם עירה ולהכתב לשמם ובלאו הכי פסול, שכן מורה הכוונה שאין הגט הזה עושה נזק בזוג הרוחני חלילה חלילה דא"כ היה מצוה באזהרת לאו שלא יגרש אדם אשתו, ואין לתמוה למה מזבח העליון מוריד עליו דמעות כי הכוונה כך לה לשמה כלומר לה לבדה הפירוד והנזק ולא בדוגמא חלילה שאחר יציאה הויה שנאמר ויצאה והיתה, והדמעות למהר הויתה עם קיבוץ בניה ולא יאמר לה יותר ואשה גרושה מאישה רק תהיה לו מורשה.

וע"כ צריך הגט לתת עדות ברורה הפירוד הזה שלא יורה שום חיבור אפילו בקצת שהוא שקר שהפירוד פירוד לגמרי, גם צריך להיות אותיות מוקפות גויל ומלאים וחסרים וקרוב גם בציוריהם יש ליזהר ולדקדק יפה כי באפשר הוא פסול ולאו אדעתיה כאשר תראה סדרו באמת, לכן בני אשביעך בכסא הכבוד שלא תמצא בגיטין בחליצות ובמיאונין וכיוצא בהן ואם תמצא תדקדק היטב דיקדוק אחר דקדוק שלא תמצא עד שקר אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס, וראה בני כמה נפלו מישראל בפלגש בגבעה מצד הגט, ולדקדק בעדים פן יחיו פסולים אפי' בלא עדים והתראה אפי' פסולי דרבנן ואין צריך האותיות הארוכים יותר מדינה ואורך השורות ומנינם והקלף והקולמוס שאתה צריך לדקדק בכל אלו.

ועתה שמע סדר הגט ועניינו מעט מן המעט ובכ"מ שנמצאתי לא נכתב הגט על ידי כי ידעתי עונשו גדול, ואומר לך בני כאשר יבא אליך שום אדם לרוממך ולגדלך ולהחליק לך לשונו ולומר לך אדוני שמעני שמעך הולך בכל מדינות ואתה גדול הדור ותצא זאת המצוה מתחת ידיך הואיל ואתה נאחז מהאסקופה עליונה הנדרסת לבל תקטין עצמך כאסקופה הזאת דחהו מעליך ותברח ממנו, ואם א"א בלאו הכי עשה זה תחלה יקח הבעל הקלף והדיו משלו ולא משל האשה והכוונה אין אדם נותן סכין לשוחטו והאשה טוב לה עם בעלה, וא"כ הבעל הוא שצריך לתת שכר הסופר הוא שכתוב וכתב ונתן, ואם אין לו יקנו לו אחרים ואם אין לו לבעל ואחרים לא הקנו לו פיגול הוא לא ירצה, ויקח ב' עדים כשרים אפי' מדרבנן ואומר בפניהם לסופר הילך הקולמוס והדיו והקלף ותכתוב גט לאשתי עד שיהיה טוב וכשר לדעת ב"ד הנמצא שם, ואותם העדים יהיו ג"כ עדים

בשעת הכתיבה לכתוב בפניהם לשמה, ואותם העדים ישים הבעל לחתום בגט, והנה ב' העדים בג' ענינים במסירת הקולמוס והקלף והדיו לסופר ובכתיבת הסופר לשם פלונית אשת פלוני ע"כ צריכין להיות חכמים ויודעים וכשרים אף מדרבנן לדעת ולהבין דברי הבעל ודברי הסופר וכל ענינים והסופר אל יהא עד בשום ענין, היה אחד מהעדים פסול אף מדרבנן פיגול הוא, הוסיף על ב' עדים כגון ששם ב' במסירת הקולמוס וב' בראיית הסופר וב' לחתום פיגול הוא, והכוונה אין לחלק הענין בעדים שהמסירה והסופרות (נראה שצ"ל שהמסירה והכתיבה) והחתימה ענין אחד הוא והנה נצח ויסוד עדים למעלה ואם תחלוק הם עדות שקר, וגם בהיות העד פסול אף מדרבנן נפסול כי העדות שהפרוד הזה הוא לה לבדה ולא בדוגמא העליונה והנה העד פסול, וגם תזהר להיות העדים ההם בשעת כתיבה כי בעונות סופרי הגיטין שבגלות לא גמירי לכתוב לשמה וגט שלא נכתב לשמה פיגול הוא, ולא אמרו סתם סופרי דדיינא מגמר גמירי אלא בזמן דאיכא דיינים כעין האמוראים והתנאים המה ותלמידיהם ותלמידי תלמידיהון, אבל משם ואילך הדורות נחלשים ושררת התורה נתמעט ודיינים כסומא בארובה כי כל עסקם להבל וריק, ודייני גיטין וקדושין לא רמו עלייהו, ומשעה שמסר הבעל הקולמוס לסופר אין מניחים אותו לצאת פן ימסור מודעא, ואף שם יזהרו ממנו שלא יעשה תנועות מודעא ע"כ כשנתנו לסופר קודם מבטל כל מודעי ומודעי דמודעי ומודעי דנפקא מגו מודעי דמודעי עד סוף כל מודעי דמודעי, וכן קודם שנותן הגט לאשה מבטל לא ביטל ונתן פיגול הוא דחיישינן דלמא מסר מודעא: